

कीर्तिपुर सन्देश

KIRTIPUR SANDESH WEEKLY

साप्ताहिक

वर्ष ५ अंक २५(संयुक्तांक २३०)

ने. सं. ११३६ पोहेलागा तृतिया बुधवा: २०७२ माघ १३ गते बुधवार (Jan 27, 2016)

मूल्य रु.५/- पृष्ठ १४

Admission Open PreNursery to Kindergarten

Delhi's
No. 1
Preparatory
School

FEATURES >>

- Well Conceptualized & Child-Friendly Environment
- Unique Shemrock System of Education
- Activity Oriented Shemrock Learning Material
- Theme-based Activities
- Basic Skill Development
- All Round Personality Grooming
- Nutritious & Hygienic Mid-Day Meals
- Stage Exposure, Regular Picnics & Celebrations
- Bright & Colourful School Dress
- Transport Facility with Attendants
- Periodic Health Check Up
- Regular Parents Teachers Interaction
- Caring & Well-Trained Teachers
- Supported by Foreign Qualified Educationists

"First Time Montessori School in Kirtipur"

Int'l Pre-School

Bahiri gaun, Kirtipur - 17

Call: 4330646, 9841353526

नेपालको लागि आधिकारीक विक्रेता
MOBILAND ELECTRONIC PVT.LTD.

WishPOWER
POWERFUL GENSETS

DEALERS
wanted
for all over
Nepal

India's
No. 1 Power
Gensets
Now in Nepal

Contact Resource
9813802830

(2.5 to 125 KVA)

Diesel & Petrol

Authorized Distributor for Nepal
MOBILAND ELECTRONIC PVT. LTD.
Kirtipur-17, Kathmandu,
Nepal

Contact Numbers
+977 (01) 4332057 (t)

Email: info@mobilandelectronic.com
Web: http://www.mobilandelectronic.com

Address (Branch & Service Center)
Kuleshwar, Kathmandu
Nepal

Toll Free No.: - 16000100022

कोरियन

भाषा कक्षाहरु संचालन भइरहेका छन्

VALLEY Institute Kirtipur

NEAR KIRTIPUR NEW GATE Ph: 01-4332509

- दैनिक ३ घण्टा EPS-Topic परीक्षाको लागि तयारी कक्षा र हरेकदिन Class Test को व्यवस्था ।
- Books/CDsहरुको राम्रो व्यवस्था साथै Audio/Visual र Exercise and Question Books को व्यवस्था ।
- EPS-TOPIKको परीक्षालाई मध्यनजर गरी परीक्षामा विद्यार्थीहरुले सामना गर्नु पर्ने सम्भावित समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्ने गरी हरेक हप्तामा छुट्टै Full Model Test (Weekly Test)
- नियमित परीक्षाहरुको माध्यमबाट विद्यार्थीहरुको स्तर छुट्याई सोही अनुरूपकोविशेष कक्षाहरुको व्यवस्था
- कमजोर विद्यार्थीहरुले Supporting Class अनिवार्य रुपमा लिने व्यवस्था
- विगतका वर्षहरुमा विद्यार्थीहरुलाई सर्वाधिक उत्तीर्ण गराउन सफल

यसपाली चाहिं

जसरी

पनि जाऔं है

कोरिया

नेपाली महिलाको गरिबी अवस्था

तुलसा दुलाल
अध्यापन,
पाटन संयुक्त क्याम्पस

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण तेश्रोले महिलाको पनि गरिबी घटेको तथ्यांक देखाएको छ । केन्द्रीय तथ्यांक विभागले सालाखाला २५.१६ प्रतिशतमा गरिबी भरेको तथ्य प्रकाशमा ल्याएको छ । शहरी र ग्रामिण क्षेत्रमा गरिबीको दर तुलना गर्दा शहरी क्षेत्रमा करिब १५ प्रतिशत र ग्रामिण क्षेत्रमा करिब २७ प्रतिशत संख्या गरिबीको रेखामुनि रहेको अनुमान गरिएको छ । यस तथ्यांकलाई आधार मान्ने हो भने विगत सात वर्षमा करिब ६ प्रतिशतले गरिबी घट्यो । उमेर र लिंगको आधारमा छुट्याएर हेर्ने हो भने गरिबीका दरहरू समान देखिन्छन् । तापनि पुरुष परिवार मूली भएका मध्ये २६ वर्षदेखि ४५ वर्ष उमेर समूहका परिवारको गरिबीको दर केहि बढी छ भने महिला परिवार मूली भएका परिवारको गरिबी तुलनात्मक रूपमा कम रहेको देखिएको छ । पुरुषहरू २५ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेर समूहको घरमूली भएको परिवारमा २४.४९ प्रतिशत गरिबी र पुरुषहरू २६ वर्षदेखि ४५ वर्ष उमेर समूहमा घरमूली भएकामा २७.३० प्रतिशत गरिबी र पुरुष घरमूली ४६ देखि माथि भएकामा २४.२९ प्रतिशत गरिबी रहेको देखाएको छ । तर

महिला घरमूली भएको परिवारमा २३.६९ प्रतिशत मात्र गरिबी रहेको तथ्यांकले देखाएको छ । त्यसले गर्दा महिलाहरूको लागि भने यसलाई महत्वपूर्ण उपलब्धी नै मान्न सकिन्छ ।

तर नेपालका महिलाहरूको मात्र वर्तमान स्थितिलाई हेर्ने हो भने हरेक क्षेत्रमा लैगिक अन्तर धेरै नै देखिन्छ । महिला घरमूली हुँदा केहि मात्रामा गरिबी घटेको देखिएता पनि हाल महिला घर मूली भएर २६ प्रतिशत छन् भने पुरुषहरू ७५ प्रतिशत रहेको सन् २०११ को जनगणनाले देखाएको छ । तर घरको स्वामित्व भने ५.५ प्रतिशत महिलाहरूमा मात्र देखिएको छ । त्यस्तै जग्गाको स्वामित्व भएका महिलाहरू १०.८ प्रतिशत छन् । यो प्रतिशत भनेको जग्गा किन्दा महिलाहरूलाई सरकारले कर छुट गरेको कारणले नै बढेको देखिन्छ । (CBS 2003) .

तथ्यांक अनुसार १५ प्रतिशत महिलाहरूमा मात्र घरको आम्दानीको स्रोतहरूको बाँडफाँड गर्ने अधिकार रहेको देखिन्छ । त्यसैले महिलाहरूमा सम्पत्तिको मालिक हुने स्तर धेरै नै कम देखिन्छ । कृषि बाहेकका क्षेत्रहरूमा महिलाहरूको सहभागिता पनि न्यून नै देखिएको छ । त्यसैले भन्न सकिन्छ कि निर्णायक तहमा पनि महिलाहरूको सहभागिता कम नै देखिएको छ । अफिसियल औद्योगिक र व्यापार सहभागिता अझै पछाडि परेका देखिन्छन् । भने अधिकांश महिलाहरू कृषि क्षेत्रमा र कम मात्र गैरकृषि क्षेत्रमा सहभागी छन् । त्यसैले महिलाहरू अझै पनि आश्रित जीवन नै जीउन बाध्य भएको देखिन्छ ।

त्यस्तै १४ प्रतिशत मात्र महिलाहरू सिभिल सर्भिसमा कार्यरत अर्थात् स्थायी सरकारी जागिरे छन् । र 'जपत्राकितमा 'क' श्रेणी देखि 'ग' श्रेणी सम्ममा ६ प्रतिशत भन्दा कम रहेका छन् । तर निर्णायक तहमा भने २ प्रतिशत महिलाहरूमात्र रहेका छन् ।

अर्को तर्फ ठूलो संख्यामा शिक्षण पेशामा महिलाहरूको सहभागिता देखिन्छ । तर प्राथमिक तहमा मात्र महिलाहरूको सहभागिता धेरै अर्थात् ३५.५ प्रतिशत छ भने १८ प्रतिशत निम्न माध्यमिक तहमा ९ प्रतिशत महिलामात्र माध्यमिक तहमा कार्यरत छन् (शिक्षा विभाग २०६३) । उच्च शिक्षाको शिक्षणमा सहभागी हुने महिलाहरूको संख्या भन्ने न्यून देखिन्छ । त्यस्तै ५.५ प्रतिशत महिलाहरू प्रहरी सेवामा कार्यरत छन् भने १.२ प्रतिशत महिलाहरूमात्र नेपाल आर्मीमा कार्यरत रहेका छन् । तर धेरैजसो डाक्टर, नर्स र प्राविधिक क्षेत्रमा मात्र सहभागिता रहेको देखिन्छ (नेपाल आर्मी २०६५) । त्यस्तै १२ प्रतिशत महिलाहरूमात्र मास मिडिया क्षेत्रमा कार्यरत रहेको देखिएको छ (सञ्चारिका समूह) ।

र सबैभन्दा कम महिलाहरू न्यायिक क्षेत्रमा कार्यरत रहेको देखिएको छ । सर्वोच्च अदालतका २२ जना न्यायाधीशहरू मध्ये २ जना न्यायाधीश मात्र महिला छन् भने ७८ जना न्यायाधीश रहेको पुनरावेदन अदालतमा १ जना मात्र महिला न्यायाधीश कार्यरत छन् । ५२ जना सिनियर वकिलमध्ये २ जना वा ४ प्रतिशत महिलामात्र सिनियर वकिल रहेका छन् । त्यस्तै ७ प्रतिशत महिलामात्र अधिवक्ता

रहेको देखिएको छ (नेपाल वार काउन्सिल) ।

वर्तमान अवस्थामा राजनीतिक क्षेत्रमा महिलाहरूको सहभागिता केहि सुधीएको देखिन्छ । सन् २००० को आम चुनावमा २०५ जना संसद मध्ये १२ जना महिला अर्थात् ५.९ प्रतिशत मात्र महिला सांसद थिए भने २००८ को निर्वाचनमा ५७ जना अर्थात् ३३ प्रतिशत महिलाहरू सभासद् भएका थिए । तर लगभग ४.८ प्रतिशत महिलामात्र मन्त्रीमण्डलमा सहभागी भएका थिए (नेपालको मन्त्रीमण्डल २०६४) । त्यस्तै संवैधानिक अंगहरूमा राजनैतिक नियुक्तिमा राष्ट्रिय योजना आयोगमा अरु आयोगहरूमा विभिन्न संस्थानको जी.एम. आदि पदहरूमा महिलाहरूको सहभागिता अत्यन्तै न्यून देखिएको छ । त्यसैले महिलाहरूको निर्णयक तहमा सहभागिता अत्यन्तै न्यून रहेको देखिएको छ ।

माथिको तथ्यांकलाई हेर्दा कृषि र घर परिवार बाहेकका क्षेत्रमा महिलाहरूको सहभागिता बढ्दै गएको देखा महिलाहरूको पनि गरिबी घट्दै गएको अनुमान गर्न सकिन्छ । तर अझै पनि महिलाहरू प्रायजसो पैसा पाउने काम भन्दा पैसा नपाउने काममा बढी संलग्न रहेको देखिन्छ । ७४.८ प्रतिशत महिलाहरू पारिवारिक श्रमसक्ति रहेका छन् (केन्द्रीय तथ्यांक विभाग २००९) । ठूलो अनुपातमा रहेको आर्थिक रूपमा सक्रिय महिलाहरूको पनि अझै आर्थिक स्रोतहरूमा पहुँच नरहेको देखिन्छ । गैर कृषि क्षेत्रमा पनि महिला र पुरुषले पाउने ज्याला मा धेरै भिन्नता देखिएको छ । औशतमा महिलाहरूले मासिक रु १४८.९ पाउँछन् भने पुरुषहरूको औशत ज्याला रु. २१२.५ देखिन्छ (भट्टराई २००९) । त्यसैले महिलाहरूले

अझै पनि उस्तै प्रकृतिको काममा पुरुषहरू बराबरी ज्याला पाउन सकेका छैनन् ।

तर विगतका पछिल्लो समयमा भने परम्परागत काममा भन्दा नेपाल आर्मी र वैदेशिक रोजगारीमा महिलाहरूको सहभागिता हवातै बढेको देखिन्छ । सन् २००६ र ०७ मा मात्र वैदेशिक रोजगारीमा महिलाहरू १.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ (भट्टराई २००९) । हाल वैदेशिक रोजगारीमा सहभागी हुने महिलाहरू १३.२ प्रतिशत छन् । यसमा पनि महिलाहरूलाई वैदेशिक रोजगारीमा जानको लागी बन्द गरिएका देशमा जाने वा नजानेर अनौपचारिक रूपमा धेरै नै बढेको देखिन्छ । यसले गर्दा आफ्नै देशमा दलाल र एजेन्सीबाट कामका लागि जाने देशमा धेरै नै शारीरिक र मानसिक हिंसा भएको देखिन्छ । तर पनि महिलाहरूले वैदेशिक रोजगार उनीहरूको छोराछोरिको पढाई, स्वास्थ्य र घर व्यवहारमा खर्च भएको कारणले पनि केहि गरिबी घटाउन सहयोग पुगेको छ ।

यसरी हेर्दा विगत पहिलो र दोस्रो जीवनस्तर सर्वेक्षण भन्दा तेश्रो जीवनस्तर सर्वेक्षणमा महिलाहरूको पनि गरिबी घट्नुमा सरकारी क्षेत्रका जागिरमा महिलालाई आरक्षण दिनु स्वास्थ्य एवं शिक्षा क्षेत्रका सूचकांक सुधारिदै जानु शिक्षा र स्वास्थ्यमा निशुल्क कार्यक्रमहरू आमा सुरक्षा जस्ता कार्यक्रमहरूले सुत्केरी हुन अस्पताल आउँदा बाटो खर्चको व्यवस्था, सामाजिक सुरक्षा अन्तर्गत वृद्ध र विधवा भत्तामा केहि सुधार गरियो यी कारणहरूले पनि गरिबीलाई विस्तार हुनबाट रोक्न अर्को तर्फ गरिबी घट्नुको मुख्य स्रोत नै विप्रेषण देखिन्छ । महिलाहरू पनि वैदेशिक

रोजगारमा गएर आम्दानी गर्नुले केहि मात्रामा गरिबी घटेको देखिन्छ तर वैदेशिक रोजगार महिलाहरूको लागि भन्ने जोखिमपूर्ण रहेको देखिन्छ ।

यसरी समाजमा चेतना, समानता, सूचना, रेडियो, टि.भी. र हातहातमा मोबाईलको पर्याप्तता सामाजिक राजनीतिक सूचना एवं सञ्चारमा आएको परिवर्तन, चेतनाको अभिवृद्धि, निर्णय तरिकामा परिवर्तन, जस्ता धेरै परिवर्तन आए जसले गर्दा मानिसहरूले बुद्धिपुन्याएर खर्च गर्ने तरिकामा परिवर्तन आएको अवस्थामा विप्रेषणको प्रवाहले जीवनस्तरलाई हवातै माथि लगेर अर्थात् उपभोग्य वस्तुको विस्तार भयो । तर आयस्रोत सँगसँगै महंगी र राजनीतिक भ्रष्टाचार दलहरूको भागवण्डामा वजेटहरू बाँडफाँड हुने उत्पादन कम भएकोले महंगी बढ्दै जाने र उपभोग्य वस्तुको विस्तार भएको कारणले अबका दिनहरूमा गरिबी भन्ने बढ्ने दिनाहरूमा गरिबी भन्ने बढ्ने अन्तर्गत महिलालाई हेर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तन आउन सकेको छैन पुरुषहरूको शिक्षाको तह बढ्दै जाँदा दाइजोको स्तर बढ्दै जाने परम्परा अझै कायम छ । विवाह पछि पारिवारिक सम्पत्तिको स्तर नभन्दा महिलाहरू अझै मानसिक हिंसाबाट पिडित हुनुपर्छ । दाइजो बोक्सी शारीरिक र मानसिक हिंसा आंग खस्ने समस्या अझै जीउंका तिउं छन् ।

गाउँघरमा मकै भट्टमासको सट्टा चाउचाउ, सूतीको सट्टा कोक, छ्यांगो को सट्टा विदेशी ब्राण्डका रक्सिहरू प्रयोग गर्दैमा गरिबी घट्छ त ? यी सम्पूर्ण उपभोग्य वस्तुहरूले जीवनस्तरमा आएको यो परिवर्तन विप्रेषणकै प्रभाव देखिन्छ भने विप्रेषण आफैमा अल्पकालिन विषय हो ।

लेखक पाटन संयुक्त क्याम्पसमा प्राध्यापनरत छन

तिन दिन भित्र १३९ शेयर गरेको फेसबुकको समाचार

नेपाल पत्रकार महासंघको संस्थापक अध्यक्षको सवालमा भएको विवाद वारे श्रीकृष्ण महर्जनले आफ्नो फेस बुकमा राख्नु भएको समाचार लाइक भन्दा बढि शेयर भएका छन् । तीन दिन भित्र १३९ भन्दा बढिले शेयर गरेका छन् भने ६८ जनाले मात्र लाइक गरेका छन् । यसबाट नै यो समाचारलाई आम नागरिकले कसरी लिइएको छ भन्ने कुरा प्रष्ट भएको छ ।

फेस बुकमा पोष्ट भएको समाचार: पत्रकारहरूको लुकाइएको इतिहास

नेपाल पत्रकार महासंघका संस्थापक अध्यक्ष सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबू ललितपुर शाखाको आयोजनामा शनिवार माघ ९ गते भएको कार्यक्रममा नेपालका पत्रकारहरूको छाता संगठन नेपाल पत्रकार महासंघको संस्थापक अध्यक्षको सवालमा इतिहास लुकाइएको कुरा स्पष्ट भएको थियो । कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघका केन्द्रीय सदस्य लक्की चौधरीले सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ पत्रकार महासंघका संस्थापक अध्यक्ष श्रेष्ठ भएको प्रमाण पेश गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा श्रेष्ठकी छोरी सुमिता मानन्धरले पत्रकार महासंघको संस्थापक अध्यक्ष कृष्णप्रसाद भट्टराई भनी समाचारमा आज भन्दा १२ वर्ष भन्दा अगाडी आफ्नो बुवा हास्नु भएको कुरा बताउनु भयो । नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूका केन्द्रीय अध्यक्ष श्रीकृष्ण महर्जनले पत्रकार महासंघका संस्थापक अध्यक्ष सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ नै भएकोले वास्तविकता स्वीकार गर्न लाग्नु सवै प्रकारका प्रयास जारी राख्ने बताउनु भएको थियो । पत्रकार दबू ललितपुरका अध्यक्ष सुरज ब्यञ्जनकार, केन्द्रिय उपाध्यक्षहरू राज्यलक्ष्मी शाक्य, सुनिल महर्जन, महासचिव उदेन न्हुसाथिम, सचिव सुरज ब्यञ्जनकार, केन्द्रीय सदस्य राजेन्द्र महर्जन लगायतले पनि वास्तविक इतिहासलाई अगाडी ल्याउन सवै एकजुट हुनुपर्ने बताउनु भएको थियो ।

कीर्तिपुर सन्देश

KIRTIPUR SANDESH WEEKLY

साप्ताहिक

वर्ष ५ अंक २५ (संयुक्तांक २३०)

ने. सं. ११३६ पोहेलागा तृतीया बुधवा: २०७२ माघ १३ गते बुधवार (Jan 27, 2016)

मूल्य रु.५/- पृष्ठ १६

‘सहिदहरुको पहिचान नलुकाऔं’ अभियान

नेवा: प्रदेशमा आदिवासी

जनजाति जागरण अभियानले

दोस्रो चरणको कार्यक्रम घोषणा गरिने

कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक

मुलुकमा प्रजातन्त्र स्थापनाका लागि ज्यानको आहुति दिने सहिदहरु भन्दाखेरि सबै भन्दा पहिला नेपालीहरुको मनमा राणा शासन

विरुद्धको आन्दोलनमा सहिद भएकाहरुको अनुहारको सम्झना आउने गरिन्छ।

तत्कालिन अवस्थामा जहानीय राणा शासन विरुद्धको आन्दोलनमा लागेका चार सहिदहरुको सालिक

राजधानीको सहिद गेटमा राखीएको छ।

चार सहिदहरुको माथि त्रिभुवनको शालिक राखिएको अवस्था छ। त्रिभुवनको शालिक राख्नु भनेको

सहिदहरु भन्दा पनि माथि रहेको त हैन भनी प्रश्न उठ्नु स्वाभाविकै हो। त्यसै गरि सहिदहरुको नामको पहिचान समेत लुकाउने गरेको कुरा पनि आउछ। चार सहिदहरु भन्दाखेरि दशरथ चन्द, धर्मभक्त, गंगालाल र शुकुराज शास्त्री भन्ने गरिन्छ।

चार सहिदहरु मध्ये तीन जना नेवा: समुदायका योद्धाहरु हुन। गंगालाल श्रेष्ठ, धर्मभक्त माथेमा र शुकुराज शास्त्री जोशी हुन।

तीनै जनाको नाम मात्र राखी थर भने प्रचारमा ल्याइएको छैन। त्यसैले नेवा: समुदायदेखि आदिवासी जनजातिहरुले सहिदहरुको पहिचान समेत राज्यले लुकाउँदै आएको अनुभूति गर्न थालेका छन्।

त्यसैले नेवा: प्रदेशमा आदिवासी जनजाति जागरण अभियानले यस पटकको सहिद दिवस माघ १६ गते मनाउने क्रममा सहिदगेटमा पुगी सहिदहरुप्रति श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्नुका साथ साथै सहिदहरुको पहिचान समेत

खुल्ने गरि ब्यानर प्रदर्शन गर्ने भएको छ।

सो कार्यक्रममा नेवा: प्रदेशमा आदिवासी जनजाति जगरण अभियानले दोस्रो चरणको अभियान अन्तर्गत एक महिनाको कार्यक्रम समेत सार्वजनिक गर्ने भएको छ।

संविधासभाबाट जारी भएको संविधानमा नेपालका आदिवासी जनजातिहरुलाई कसरी विभेद पारिएको छ भन्ने विषयमा बुझाउने अभियानको रूपमा उपत्यकाका विभिन्न स्थानमा हुने ती कार्यक्रमहरुमा कीर्तिपुरमा पनि विशेष कार्यक्रम गर्ने जनाएको छ।

यस अघि जारी भएको संविधानमा नेवा: लगायत आदिवासी जनजातिहरुलाई विभेदमा पारिएका विषयमा बुझाउने क्रममा नेवा: प्रदेशमा आदिवासी जनजाति जागरण अभियानले संचालन गरेको एक महिने जनजागरण अभियानको समापन समारोह कीर्तिपुरको छुयाक: ल्वहंमा थुक्दै समापन गरिएको थियो।

Learning is the eye of the mind. At STAR, it is fun and exciting.

Admission Open For 2072/2073

in Play Group (Pre Nursery)

Star Pre – School

(Montessori and Conceptual School)

Learning with fun
Integrated Curriculum
Centrally Located
Healthy food
Music, Dance, Art Classes
Parents Counseling
Outdoor Activities
Periodic Health Checkup
Extra Hours child support for busy Parents
Montessori and conceptual Method of Teaching

Nayabazar, Kirtipur (Ace Bank Galli)

phone No. 014331174, 9841408785

कानुनी सल्लाहकार
ज्ञानबहादुर महर्जन
प्रकाशक
नजरराम महर्जन
 (९८४१४०१०७७)
सम्पादक
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रबन्धक
निरजमान सिंह
काठमाण्डौ जि. प्र. का दर्ता नं. २११ -२०६७/०६८

व्यवस्थापन
भारत महर्जन
 वेबसाइट व्यवस्थापन
 राज श्रेष्ठ
 प्रेस: शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाण्डौ
 कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
 फोन नं.: ४३३३००७
 kirtipur_sandesh@live.com
 http://kirtipursandesh.blogspot.com

एकीकरणदेखि सुगौली सन्धिसम्मको तथ्य इतिहासमा-६

फणिन्द्र नेपाल

नेपाली भूमिको अंग्रेजी वितरण :

अंग्रेजहरूले नेपालसँग युद्धको घोषणा गर्नुपूर्व नेपालले जितेका महाकालीपारिका भूभागका पराजित र असन्तुष्ट राजा रजौटाहरूलाई युद्धमा सघाएमा पुनः राजा बनाइदिने प्रलोभन दिएका थिए। यस्तै प्रलोभन सिक्किमका राजालाई पनि दिइएको थियो। सिक्किम र दार्जीलिङको मोर्चामा नेपालले नै विजयश्री कायम राखेको भए पनि सन्धिमा छल गरी मेची र टिस्टा बीचको पहाडी र तराई दुवै क्षेत्रको भूमि लिन अंग्रेज सफल भयो। नेपाललाई अधि बढ्न नदिने उद्देश्यले सन् १८१७ फेब्रुअरी १० मा भएको तितालिया सन्धि (अनुसूची :७) अनुसार कम्पनी सरकारले मेची र टिस्टाबीचका पहाडी भूभाग सिक्किमलाई प्रदान गर्‍यो। यसै गरी सन् १८१७ अप्रिल ७ को एक सनद अनुसार इस्ट इन्डिया कम्पनीले मेची नदीदेखि पूर्व र महानदीदेखि पश्चिमका बीचको सम्पूर्ण तराई सिक्किमलाई दियो। सन् १८१५ डिसेम्बर २ मा प्रस्तावित सुगौली सन्धिप्रति नेपालले असन्तुष्टि प्रकट गरेपछि अंग्रेज पक्षले नेपालसँग युद्धको घोषणा गर्नु सुरु गर्ने निर्णय गर्‍यो तर त्यस बखत उसको आर्थिक अवस्था कमजोर बनेको थियो।

सन् १८१५ डिसेम्बर २ मा प्रस्तावित सुगौली सन्धिप्रति नेपालले असन्तुष्टि प्रकट गरेपछि अंग्रेज पक्षले नेपालसँग युद्धको दोस्रो अध्याय सुरु गर्ने निर्णय गर्‍यो तर त्यस बखत उसको आर्थिक अवस्था कमजोर बनेको थियो। त्यसकारण कम्पनी सरकारले अवधका नवाब बजीर सँग पुनः एक करोड थप ऋण लिएको थियो। नेपाललाई कोसीदेखि गण्डकीसम्मको तराई फिर्ता गरेपछि बाँकी रहेको तराईको केही भाग युद्ध संचालनका निमित्त लिएको ऋणको बदलामा तिनै नवाब बजीरलाई दिइयो।

पाउन बाँकी भूभाग :

सुगौली सन्धिमा गुमेका भूभागमध्ये पछिल्लो पटक सन् १८६०मा नयाँ मुलुक प्राप्त गरेपछि पनि नेपालले अझै धेरै भूभाग पाउन बाँकी देखिन्छ। त्यस्ता भूभागमा पूर्वतिर मेची र टिस्टा नदीबीचका दार्जीलिङ, सिलिगुडी, सिक्किम तथा मेची र कोसीका बीचको तराई पर्छन्

भने महाकाली र सतलज नदीका बीचका कुमाउ, गढवाल, देहरादुन, नैनीताल, सिमला आदि पर्दछन्।

सन्धिको शब्दार्थ र भावार्थ :
 सुगौली सन्धि अनुसार नेपालले जुन भूमि अंग्रेजलाई सुम्पेको थियो, त्यो केवल अंग्रेजलाई सुम्पेको हो र अंग्रेजहरूले भारत छाड्ने घोषणा गर्ने बित्तिकै सो भूभाग नेपालको हुन्छ भन्ने मान्यता आत्मपरक होइन नितान्त वस्तुपरक छ। यो मान्यता तर्कपूर्णमात्र होइन सन्धिसम्मत पनि छ। यसको यथातथ्य हेर्न इस्ट इन्डिया कम्पनी र नेपाल सरकारबीचको सम्बन्धका लिखित दस्तावेज नै पल्टाउन बढी समीचन हुन्छ।

संशोधित सुगौली सन्धि (१८१६) देखि सन् १९२३ को सन्धिसम्म मेची र महाकाली नदीमा कुनै नयाँ पानी बगेन। सन् १८६० मा राप्ती र महाकाली नदीमा अलिकति लहर चल्यो। यी दुई नदीका बीचको तराई नेपालले यसैवेला फिर्ता पायो। तर यसदेखि बाहेक १८६० को सन्धिले पनि सुगौली सन्धिलाई सुनिश्चितता नै प्रदान गरेको छ। सन् १९२३ को नेपाल र संयुक्त अधिराज्यबीच भएको सन्धिको धारा १ र २ यस सन्धिसँग अत्यन्त महत्वपूर्ण छन्। धारा १ अनुसार पहिलोपल्ट ब्रिटेनले नेपालको आन्तरिक र बाह्य दुवै स्वतन्त्रतालाई स्वीकार गर्‍यो जसबाट नेपाल ब्रिटिश संरक्षित राज्य हो भन्ने बाह्य विश्वको भ्रम निवारण भयो। यद्यपि यो दुर्भाग्यको कुरा हो। हाम्रो स्वतन्त्रताको पुष्टि त्यसबखतसम्म हामीले गर्न सकेका थिएनौं। (ब्रिटिशहरूले तिमिहरू स्वतन्त्र हौं भनी लिखित गरिदिएपछि हामी स्वतन्त्र ठहरियौं)। धारा २ मा दुवै देश (नेपाल र संयुक्त अधिराज्य बेलायत) बीच भएका पहिलेका सम्पूर्ण सन्धि, सहमति तथा दायित्वपत्रहरू १८१५ को सुगौली सन्धिसमेतलाई वर्तमान सन्धिले परिवर्तन गरेबाहेक पुष्टि गरिएको छ भनिएको छ। यसरी सन् १९२३ सम्म नेपाल बेलायत दुवै मुलुकबाट अनुमोदित हुँदै आएको सुगौली सन्धिलाई सन् १९५० अक्टोबर ३० तारिखमा भएको उक्त सन्धिले रद्द गरेको छ।

यो दश सूत्रीय प्रस्तावनामा नेपाल र ब्रिटेनका बीचमा सन् १८१५ देखि आनन्दपूर्वक शान्ति, मैत्री र सद्भावको सम्बन्ध कायम रहिआएको ध्यानमा राखी भारत र पाकिस्तानका दुई स्वाधीन राज्यहरूको स्थापना भएको फलस्वरूप काठमाडौंमा सन् १९२३ को डिसेम्बर २९ तारिखका दिन हस्ताक्षर भएको सन्धिपत्र र सोभन्दा अधिका सन्धिपत्रहरूका समेत कोही-कोही दफा युनाइटेड किङ्डम र नेपालका सरकारहरूका बीचमा लागू नरहने विचार गर्दै यति दीर्घकालसम्म परस्परमा रहेको राम्रो सम्बन्धलाई कायम राख्न र नेपालको अन्तर्गत गर्दै भन्नु बलियो पार्नको मनसायले सो अभिप्रायका निमित्त एक नयाँ सन्धिपत्र गर्ने इरादा गरी दशओटा दफाहरूमा लेखिए बमोजिम मञ्जुर गरेको व्यहोरा उल्लेख भएको छ।

पछिल्ला सन्धिमा सुगौली सन्धिको चर्चा :
 नेपालसँग भएको १८१६ को संशोधित सुगौली सन्धिपछि ब्रिटेन र सिक्किमबीच सन् १८१७ फेब्रुअरी १० तारिखमा भएको १० सूत्रीय तितालिया सन्धिको नेपालसँग सम्बन्धित प्रथम तीन धारामध्ये पहिलो धारामा सुगौली सन्धिको उल्लेख गरिएको छ। उक्त धारामा सिक्किमलाई ब्रिटेनले दिएको मेची र टिस्टाबीचको पहाडी भू-भाग पहिले गोर्खाका राजाका अधीनमा थियो र सुगौली सन्धि अनुसार इस्ट इन्डिया कम्पनीमा गाभिएको थियो भनिएको छ। यसै गरी सन् १८१७ अप्रिल ६ को सनदमा मेचीदेखि पूर्व र महानदीदेखि पश्चिमको सम्पूर्ण तराई सिक्किमलाई दिँदै उक्त भूभाग पहिले नेपालको राजाका अधिकार मा रहेको र सुगौली सन्धि अनुसार इस्ट इन्डिया कम्पनीलाई सुम्पेको भन्ने उल्लेख छ।

सुगौली सन्धिसँग सम्बद्ध अन्य पछिल्ला सन्धिहरूमा सन् १८६० को पश्चिम तराई फिर्ता सम्बन्धी सन्धि र सन् १९२३ को नेपाल-ब्रिटेन सन्धि मुख्य छन्। उक्त दुई सन्धिमध्ये सन् १८६० को सन्धिको प्रस्तावना र धारा २ मा काली र राप्तीका बीचको भूभाग सन् १८१५ को डिसेम्बर २ मा भएको सुगौली सन्धि अनुसार नेपालले ब्रिटिश सरकारलाई सुम्पिएको थियो भनी उक्त भूमि पहिले नेपालकै भएको स्वीकार गरिएको छ। यसपछि सन् १९२३ डिसेम्बर २९ तारिखमा भएको नेपाल-ब्रिटेन सन्धिको धारा २ मा पनि सुगौली सन्धिको उल्लेख भएको छ। यो सन्धिको धारा १ अनुसार नेपाल

र ब्रिटेन दुवै मुलुकले एक अर्काको आन्तरिक र बाह्य दुवै स्वतन्त्रतालाई पारस्परिक रूपमा स्वीकार गरेका छन् भने धारा २ ले सुगौली सन्धिलाई अनुमोदन गरेको छ (अनुसूची ६)। त्यसपछि नेपाल र भारतबीच सन् १९५० जुलाई ३१ मा एउटा सन्धि (अनुसूची ८) भयो भने नेपाल र ब्रिटेनका बीच सन् १९५० अक्टोबर ३० तारिखका दिन अर्को सन्धि (अनुसूची ९) भएको देखिन्छ। यी दुवै सन्धिको धारा ८ मा अर्थगत समानताको संयोग छ। यी प्रत्येक सन्धिको धारा ८ मा नेपाल र ब्रिटिश इन्डिया तथा नेपाल र संयुक्त अधिराज्य बेलायत सरकारबीच पहिले भएका सबै सन्धि सम्झौताहरू रद्द भएको उल्लेख छ। यद्यपि यी दुवै सन्धिको उक्त धारामा सुगौली सन्धिको उल्लेख छैन तर दुवै सन्धिको धारा ८ अनुसार रद्द भएका पहिलेका सन्धिको सन्दर्भमा सुगौली सन्धिको नाम स्वतः आउँछ। यसरी यी दुवै सन्धिमा सुगौली सन्धिको नाम नलिइकन सुगौली सन्धिलाई रद्द गरिएको व्यहोरा उल्लिखित छ।

सन्धिमा असमानता :
 सुगौली सन्धि विविध दृष्टिले असमान छ। यसबाट नेपाललाई बेफाइदा मात्र भयो भने अंग्रेजलाई फाइदा फाइदा भयो। नेपालले कुनै सुविधा र सहूलियत पाएन। पूर्वमा टिस्टा, पश्चिममा सतलज र दक्षिणमा गङ्गासम्म फैलिएको नेपाल सुगौली सन्धिपछि मेची र महाकालीमा सीमित हुन पुग्यो। दक्षिणको तराईको धेरै ठूलो भूभाग अंग्रेजको अधीन हुन गयो। नेपालले अंग्रेजबाट भौगोलिक क्षति मात्र बेहोर्नु परेन कूटनीतिक हस्तक्षेप पनि सहनुपयो। सुगौली सन्धि हेर्दा त्यसमा द्विपक्षीय सौहार्द र आपसी समझदारीको कुनै संकेतसम्म पाइँदैन। यसमा एकपक्षीय रूपमा नेपालमाथि दायित्व मात्र थोपेरिएको छ। त्यसैले सन्धिको ज्ञाताहरू यसलाई सन्धिको संज्ञा नदिए पनि हुन्छ, भन्ने धारणा राख्छन्।

अंग्रेज पक्षले २ डिसेम्बर १८१५ मा सुगौली सन्धिमा हस्ताक्षर गरेर नेपालका राजाबाट काउन्टर हस्ताक्षर गरी फिर्ता पठाउन १५ दिनको म्याद दिएकोमा सन्धिको व्यहोरामा चित्त नबुझेकोले उक्त अवधिभित्र नेपाली पक्षबाट हस्ताक्षर गर्ने काम भएन।

क्रमशः ....

सम्पादकीय

राजनीतिक हैन आर्थिक एजेण्डा बोकेको बाबुरामको नयाँ शक्ति

पूर्व प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराइले लामो समय पछि आफूले बनाउन लागेको नयाँ शक्ति राजनीतिक पार्टीको मूल एजेण्डा र राजनीतिक लाइन स्पष्ट पार्ने काम गरेको छ। संविधानसभाबाट संविधान जारी भएपछि एकाएक एकीकृत माओवादीका उपाध्यक्ष एवं पूर्व प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराइले पार्टी र संसद पद समेत परित्याग गर्नु भएको थियो। उहाँको सो त्याग संगसंगै नयाँ शक्ति अभियान पनि सुरु भएको थियो।

प्रधानमन्त्री हुँदा विकास निर्माण गरेको र अर्थमन्त्री हुँदा पनि अर्थतन्त्र राम्रो बनाएको भनी आम जनताले थानेका डा. बाबुराम भट्टराइले कस्तो नयाँ शक्ति निर्माण गर्ने हो र राजनीतिक लाइन कस्तो हुने हो भनी नेपालको राजनीतिमा सबैको चासोको विषय बनेको थियो।

उहाँले परिकल्पना गर्नु भएको राजनीतिक पार्टीको संरचना र लाइनको सवाल केहि दिन अधिमात्रै केहि मात्रामा स्पष्ट पार्ने काम भएको छ। डा. बाबुराम भट्टराइको संयोजकत्वमा नयाँ शक्तिको केन्द्रीय परिषद् गठन गरेपछि साच्चै बाबुराम भट्टराइको पछाडी को को रहेछ र सो राजनीतिक शक्तिले लिने राजनीतिक लाइन कस्तो हो भन्ने कुरा बुझ्न सजिलो भएको छ। नयाँ शक्तिले अवको लाइन भनेको विकास र समृद्धि भनी नारा दिनु र राजनीतिक रूपले क्रान्ति एक ढंगबाट सम्पन्न भएको ठान्नु भनेको पुँजीवादी समाजवादी लाइन बोकेको पार्टी हो भनी सहजै अनुमान गर्न सकिने भएको छ। अब नयाँ शक्तिले जारी संविधान संशोधनको लाइन बोक्ने र समानुपातिक समावेशीलाई पनि मुद्दाको रूपमा उठाउने तर मूल रूपमा राजनीतिक लाइन भन्दा पनि आर्थिक र विकासको लाइनलाई बोकी सरकारमा जाने नीति सहितको नयाँ पार्टीको रूपमा नयाँ शक्ति जानेछ भन्दा केहि फरक नपर्ला।

नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबू ललितपुर शाखाको आयोजनामा शनिवार माघ ९ गते भएको कार्यक्रममा नेपालका पत्रकारहरूको छाता संगठन नेपाल पत्रकार महासंघको संस्थापक अध्यक्षको सवालमा इतिहास लुकाइएको कुरा स्पष्ट भएको थियो। नेपाल पत्रकार महासंघले अहिले सम्म पनि कृष्णप्रसाद भट्टराइलाई महासंघको संस्थापक अध्यक्ष मान्दै आएको अवस्था छ भने सो कार्यक्रममा पहिलो पटक नेपाल पत्रकार महासंघको संस्थापक अध्यक्ष सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ तस्वीर समेत सार्वजनिक गरिएको थियो।

बचत आजको आवश्यकता

विश्वसनियताको
एउटै थलो

निर्मल बुद्धभूमि बचत तथा
ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड

त:गवपि कीर्तिपुर

फोन: ४३३२८८१

वंग बन्धु गोल्डकप नेपाल च्याम्पियन

—नविन महर्जन—

वङ्गलादेशको ढाकामा सम्पन्न वंगबन्धु गोल्डकप फुटबल प्रतियोगितामा नेपालले बहराइन यू-२३ लाई ३-० गोलको अन्तरमा शानदार जित हासिल गर्दै च्याम्पियन बन्न सफल भएको छ।

गत माघ ८ गते शुक्रवार सम्पन्न फाइनल खेलमा नेपालका विमल घर्तीमगरले पाँचौँ मिनेटमै गोल गर्दै अग्रता दिलाएका थिए। त्यसपछि

नेपालले ८७ औँ मिनेटमा विशाल राईद्वारा दोस्रो गोल तथा इन्जुरी समयको पहिलो मिनेटमा नवयुग श्रेष्ठले गोल गर्दै सनसनीपूर्ण जित हासिल गर्न सफल भएको थियो।

नेपालले सन् १९८४ (काठमाडौँ) र १९९३ (ढाका) को दक्षिण एशियाली महासंघीय खेलकुद (साफ गेम्स) मा स्वर्ण पदक विजेता नेपालले २३ वर्ष पछि यो उपाधि हात पारेका थिए।

नेपालले वंगबन्धु गोल्डकप साथै ५० हजार डलर पुरस्कार हात पार्न सफल भएको छ। प्रशिक्षक बालगोपाल महर्जन र कप्तान विराज महर्जनले सम्हालेको राष्ट्रिय टिमले उपाधिको साथ साथै यस प्रतियोगितामा नवयुग श्रेष्ठ मोस्ट भ्यालुएबल प्लेयर र

सर्वाधिक गोलकर्ता, विमल घर्ती मगर म्यान अफ दि फाइनल घोषित भएका थिए।

फाइनल खेलमा सबैले उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्नुका साथै गोलकिपर विकेश कुचुले पनि उत्कृष्ट बचाउ गरेका थिए जसको फलस्वरूप नेपालले उपाधि हात पार्न सफल भएको थियो।

नेपालले समूह चरणमा मलेसियन सुपरलिगको क्लब फेल्डा युनाइटेड र बङ्गलादेशसंग गोलरहित बराबर तथा श्रीलंका लाई १-० ले पराजित गर्दै सेमिफाइनलमा पुगेका थिए। सेमिफाइनलमा माल्दिभ्सलाई १-० वर्षपछि ४-१ गोलको जित निकाल्दै फाइनलमा पुगेका थिए यस खेलमा नेपालका नवयुग श्रेष्ठले ह्याट्रिक गरेका थिए।

नेपालको फुटबल इतिहासमा हाल सबैभन्दा बढी चर्चा परिचर्चा भएको अवस्था हो। २१ वर्ष एन्फा अध्यक्ष रहेका गणेश थापा आर्थिक अनियमितताको कारणमा फिफा द्वारा कारवाहीमा परेका छन्। पूर्व कप्तान सागर थापा सहित ५ फुटबलरलाई एएफसीद्वारा प्रतिबन्ध गरीराखेका छन्। एन्फाको पनि गुट र उपगुट बीच खिचातानी रहेको अवस्थामा युवा नेतृत्वले यो विजयी दिलाइएकोले सम्पूर्ण नेपाली खेलप्रेमीहरू हर्षित छन्। महाभूकम्प र नाकाबन्दी कारण समस्त नेपालीहरू दुःखी रहेको अवस्थामा यो जितले मलहमको काम गरेका छन्।

सम्पूर्ण खेलाडीहरू एवं अन्य सहभागी सदस्यहरूलाई सम्मान स्वरूप नगरपरिक्रमा गराई गत शनिवार रंगशालामा भव्य स्वागत एवं बधाई कार्यक्रम गरेका थिए। साथै वंगबन्धु गोल्डकप हात पारेकोमा नेपाल सरकारको तर्फबाट राष्ट्रिय खेलकुद परिषद र एन्फाद्वारा नगद उपहार दिई सम्मान गरिने कार्यक्रम पनि रहेको छ।

आशा गरौँ आगामि १२ औँ दक्षिण एशियाली खेलमा पनि सकारात्मक नतिजा निकाल्दै नेपाली फुटबललाई अझ अगाडी बढाउन सहयोग होस्।

नवौँ उपत्यकाव्यापी आरण वास्केटबल कप सम्पन्न

कीर्तिपुर छुगाउँस्थित राराहिल स्कुलका भूतपूर्व विद्यार्थीहरूको संगठन राराहिल एल्मुनाई एशोशियन द्वारा आयोजित नवौँ उपत्यकाव्यापी वास्केटबल कप सम्पन्न भएको छ।

छात्र र छात्रा गरी दुई समूहमा भएको उक्त खेलमा छात्र तर्फ ६ वटा टिम र छात्रा तर्फ ४ टिमले भाग लिएका थिए।

पुस २६ गते देखि माघ ४ गतेसम्म सम्पन्न उक्त प्रतियोगिताको फाइनल खेलमा छात्र तर्फ राराहिलले पुष्पसदनलाई हराएको थियो भने छात्रातर्फ एलआरआई स्कुलले राराहिललाई हराएको थियो। उक्त प्रतियोगितामा छात्र तर्फ मोस्ट भ्यालुएबल खेलाडीको उपाधि राराहिलका कुमार खड्का र छात्रा तर्फ एलआरआईकी स्नेहा श्रेष्ठले हात पारेका थिए।

गत माघ ४ गते सोमवार फाइनल खेल पश्चात विजयी खेलाडीहरूलाई अन्तरराष्ट्रिय कोच राजकुमार महर्जन र प्रिन्सिपल जगत बहादुर महर्जनले शिल्ड, मेडल तथा प्रमाण पत्र वितरण गर्नु भएको थियो।

Binod Maharjan
9841369552, 9808644666

बि.आर्ट्स
B. Arts
Nayabazar, Kirtipur-17

Banner, Flex Board
Glows/ Signboard
Sticker Cutting & Printing
Screen/ Rubber Printing
Self-ink Stamp
PVC(ID)/ Visiting Card
Printing Support

Nayabazar, Kirtipur
4335491, b_arts@yahoo.com

Admission Open for 2072/073 Turners Pathshala A Montessori Based Pre-School

Features

- Well equipped audio visual lab
- Montessori lab
- ECD experts and psychologists
- Parents counseling
- Experienced facilitators
- Homely environment

- Limited Class size
- Life skills based learning
- Ample space for outdoor activities
- Periodic health check ups
- Foods with calorie analysis
- Managed by a group of academicians

Admission Forms are available in
the school Desk.

For Contact: 014331574, 9849888060

कीर्तिपुरको चिलंच्व जगतपाल महाविहारवाट दुईटा मूर्ति चोरी

कीर्तिपुरमा विभिन्न समयमा विभिन्न मूर्तिहरु चोरी भइरहेका छन् । गत आइतवार बेलुकीदेखि सोमवार विहान सम्ममा कीर्तिपुरको ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक रुपमा महत्वपूर्ण रहेको बौद्ध तीर्थस्थल चिलंच्व जगतपाल महाविहारवाट दुईवटा मूर्ति चोरी भएको छ ।

किपू नगरपालिका ४ वडामा रहेको जगतपाल महाविहारको देवघर अर्थात दिगिछेंमा रहेका दुईवटा मूर्ति चोरी भएका हुन् ।

चोरी भएका मूर्तिहरुलाई फूद्यः भन्ने गरिन्छ । राती १२ बजेदेखि साढे १२ बजेको समयभित्र वार नाघी ताला समेत तोडेर ती मूर्तिहरुको चोरी गरेको थाहा भएको छ ।

ती मूर्तिहरु प्रत्येक वर्षको पञ्जराको समयमा सबैभन्दा पछि बाजागाजा सहित कीर्तिपुरमा घुमाउने मूर्तिहरु हुन् । पञ्जरा अर्थात सबै दान दिने कार्य सकियो भनी सन्देश दिनका लागि परिक्रमा गरिने मूर्ति भएकोले नै ती मूर्तिहरुलाई फूद्यः भनिएको हो । फू भनेको सकिएको र द्यः भनेको देवटा हो । सो दिनमा बोकी कीर्तिपुरमा परिक्रमा गर्ने चलन रहि आएको छ ।

सो देवघर अर्थात दिगिछें बाहिर रहेका ढोकाको दायाँ बायाँ रहेका दुईवटा सारिपुत्र भिक्षुहरुको मूर्ति पनि चोरी

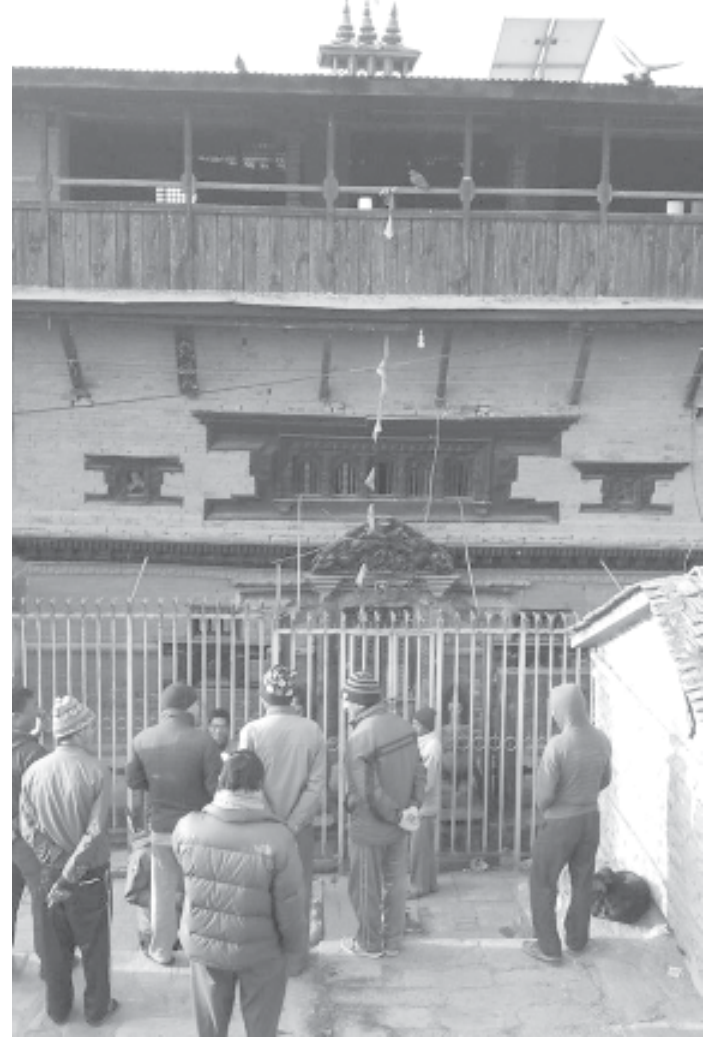

चिलंच्व जगतपाल महाविहारवाट चोरी भएका दुईवटा मूर्ति

गर्नका लागि कोसिस गरिएको अवस्थामा भेटिएको छ ।

मूर्तिचोरहरुले चिलंच्व जगतपाल महाविहारको सारिपुत्रका दुईवटा मूर्ति मध्ये एउटा उखेलिएको अवस्थामा र अर्को मूर्तिको हात भाँचिएको अवस्थामा भेटिएको छ ।

राती लोडसेडिड भएको अवस्थामा चोरी भएको स्थानीयवासीले बताएका छन् । प्राचिन कालका ती मूर्तिहरु चोरी भएका कारण सोमवार विहानैदेखि चिलंच्व जगतपाल महाविहारमा स्थानीयवासीको घुइँचो लागेको थियो ।

कीर्तिपुरको ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक रुपमा महत्वपूर्ण बौद्ध तीर्थ स्थल चिलंच्व जगतपाल महाविहार क्षेत्र

हार्दिक बधाई

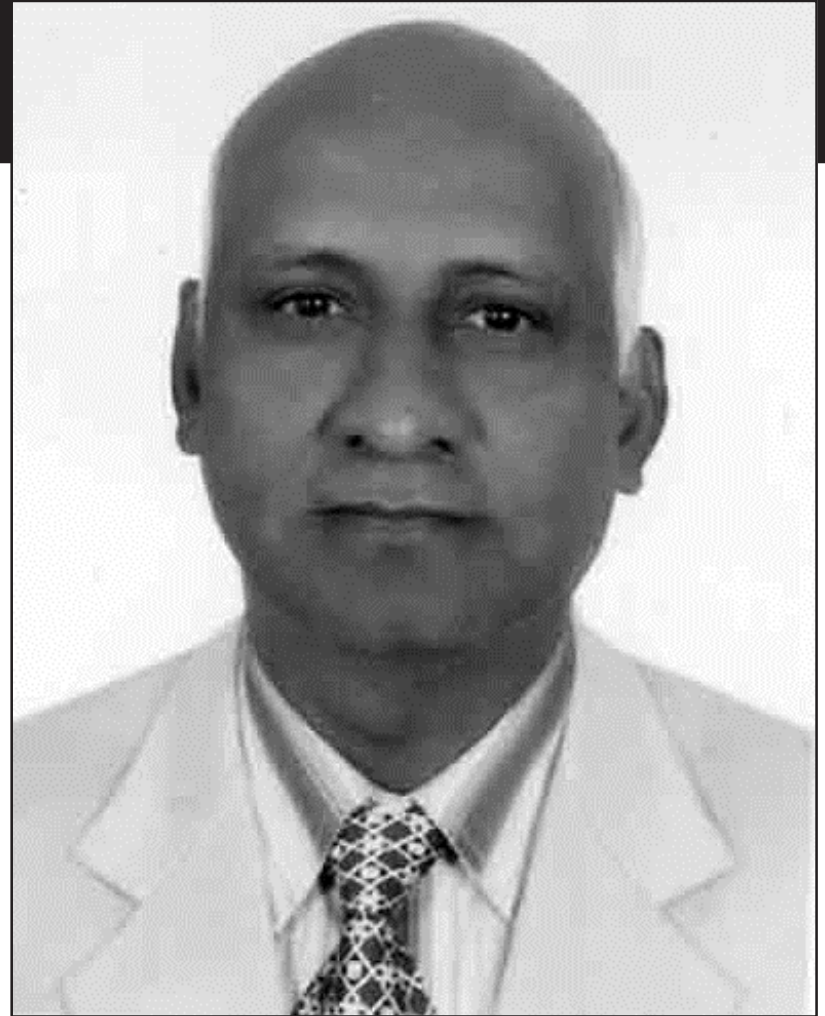
यस मङ्गल बहुमुखी क्याम्पसमा शिक्षा संकाय तर्फ नेपाली विषय अध्यापनरत उपप्राध्यापक श्री हिमलाल पुरी त्रिभुवन विश्व विद्यालयको नेपाली शिक्षामा सहप्राध्यापक पदमा पदोन्नति हुनु भएकोमा उहाँलाई हार्दिक बधाईको साथै उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं ।

क्याम्पस प्रमुख

तथा

मङ्गल बहुमुखी क्याम्पस परिवार नयाँबजार, कीर्तिपुर-३

दायित्व नेपाल Onus Nepal द्वारा नमुना घर प्रदर्शनी

वि.सं.१९९० साल माघ २ गते नेपालमा आएको विनाशकारी भूकम्पको सम्झना गर्दै विगत केही वर्षदेखि कीर्तिपुर नगरपालिकाको सहकार्य र आनेस नेपालको आयोजनामा विभिन्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्दै आइरहेको छ।

गत वर्ष नयाँवजारस्थित खेलकुद मैदानमा मेला नै आयोजना गरी मनाइएको थियो। त्यसैलाई निरन्तरता दिँदै गत माघ ९ र १० गते कृष्ण क्याटरिङको हलमा प्रदर्शनीको आयोजना गरी मनाइयो।

गत माघ ९ गते १८ औँ राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवसको सन्दर्भमा "भूकम्प प्रतिरोधी घर-संरचना, सुरक्षित नेपाल हाम्रो चाहना" बैशाख १२ मा गईहाल्यो भुईँचालो! सुरक्षित पुननिर्माणमा जुट्ने हाम्रो पालो!" भन्ने राष्ट्रिय नाराका साथ राष्ट्रिय कार्यक्रमको गतिविधि अन्तर्गत "पुननिर्माणका लागि भूकम्प नमुना घरको प्रदर्शनीको आयोजना गरिएको थियो।

माघ ९ गते शनिवार प्रमुख अतिथि नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानका उपकुलपति र विशेष अतिथि ई. दुर्कमान महर्जनले संयुक्त रुपमा दीप प्रयोजन गरी औपचारिक कार्यक्रमको उद्घाटन गर्नु भएको थियो।

आफ्नो मन्तव्य दिने क्रममा प्रमुख अतिथिले भूकम्पले मान्छे मार्ने होइन, मान्छेले बनाइएका भौतिक संरचनाको कारणले विनास हुने हो भन्नु हुँदा यस्ता कार्यक्रमले जनतालाई सचेत बनाउनमा सहयोग गर्ने विश्वास राख्नुभयो।

विशेष अतिथि ई.दुर्कमान महर्जनले भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणले क्षति कम गर्नमा ठूलो भूमिका खेल्ने बताउनुहुँदै घरको संरचना बनाउँदा अपनाउनु पर्ने नियमको पूर्णरुपमा पालना गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो।

अब तालिम प्राप्त प्राविधिकको रेखदेखमा घर निर्माण गरे ठूलो क्षतिबाट बच्न सक्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

त्यसपछि प्रदर्शनी स्थलको उद्घाटन पनि दुवैजनाले संयुक्त रुपमा रिबन काटेर गर्नु भयो। उक्त प्रदर्शनीमा माइक्रोटेक एम एण्ड ई प्रा.लि. लगायत १२ वटा संघ संस्थाको प्रदर्शनीस्थल राखिएको थियो। जसमा Microtech M&E Pvt. Ltd, Valley independent constructors' Association, ENPHO, Good Earth Nepal, DPNepal, Morphogenesis Consultant Pvt. Ltd, NRCS Kirtipur SubChapter, Kirtipur Municipality, Nepal Engineers' Associatio, DUDBC, Khoopa College of Engineering, Onus Nepal रहेका छन्। माघ ९ र १० गते दुई दिन चलेको सो प्रदर्शनीमा भूकम्प प्रतिरोधी घर, प्रिप्याब घर, र ट्रोफिटिंग तथा नयाँ घर निर्माण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू लगायत अन्य बचाउ कुराहरूमा विशेष जोड दिएका थिए। त्यसको अलावा मनोपरामर्श, बाँसको घर, ग्रामिण क्षेत्रमा स्थानीय सामानको प्रयोगबाट पुनः निर्माण गर्न सकिने खालका प्रदर्शनीहरू राखिएका थिए।

STUDY in JAPAN
Classes are running for **April Intake 2016**
Limited Seat
Announce you all Work in America
Australia
Japan
Germany
Denmark
CONTACT:
IT COMPUTER & LANGUAGE INSTITUTE
Kirtipur, Naya Bazar, Kathmandu. Phone No. 4333168

Our Services :

- Banner
- Flex Board Print
- Glow Sign Board
- Batch Making
- Nylon n Pre-ink Stamp
- Sticker Cutting n Printing
- Screen Print (Rubber Print)
- Visiting Card, Id Card, PVC Card
- Printing, Scanning, Lamination
- All Kinds of Printing Jobs n many more...

Hello : 9843333851, 9803670836

Sign ART
Kirtipur-3, Naya Bazar
साईन आर्ट
कीर्तिपुर-३, नयाँबजार
E-mail : sign.art143@gmail.com, ruck_star2010@yahoo.com

Admission Open !

BBS & B. Ed.

Affiliated to T.U.

MANGAL MULTIPLE CAMPUS

Kirtipur Municipality -3

Tel: 4330544, 4335560

गुडुची नै सप्रसिद्ध सोमलता

डा.सोनेलाल साह

गतांकको वाकि सुश्रुते यी वाहेकका अरु अठार वटा औषधिहरू- अजगरी, श्वेत कापोती, कृष्ण कोपोती, गोनसी, वाराही, कन्या, छत्रा, आदित्यपर्णी, बह्रासुवर्चला, श्रावणी गोलोमी आदिलाई पनि सोम समान नै शक्तिशाली हुन्छन् भनेको छ।

यी सबै कुराको साथै तल दिइने विवरण बारे समेत विचार गर्दा एउटा उच्चकोटीको सोम मध्य 'गुडुची' (गुर्जा) पनि एउटा रहेछ भन्ने थाहा हुन्छ। अब गुडुचीबारे चर्चा गरौं।

आयुर्वेदका प्रसिद्ध ग्रन्थ 'भाव प्रकाश निघण्टु' (भावमिश्र र चित)मा गुडुचीको उत्पत्तिबारे एउटा यस्तो कथा छ। सीताको हरणपछि जब रामले वानर सेनाको सहयोगले रावणको हत्या गरे, त्यसबाट इन्द्र ज्यादै खुशी भए। इन्द्रले त्यस युद्धमा मारि एका बाँदरहरूमाथि अमृत वर्षाएर तिनलाई ब्युँभाए त्यसरी अमृत वर्षाउँदा खेरि बाँदरहरूको शरीर बाट बाहिर भुँईमा खसेको अमृतका थोपाहरूबाट गुडुची (गुर्जा)को उत्पत्ति भयो।

गुडुची (गुर्जा)को महत्व दर्शाउने र त्यसप्रति मानिसको आकर्षण बढाउने कस्तो सुन्दर कथा छ यो। काल्पनिक कथाबाट कुनै पनि कुराको विज्ञापन गर्न त्यसबेलाका बुद्धिजीवि र व्यवसायीहरू कति खपिस थिए भन्ने कुरा यसले स्पष्ट देखाउँछ।

आयुर्वेदको अर्को महत्वपूर्ण ग्रन्थ "शाङ्गधर संहिता"ले आयुर्वेदक र

रोगनाशक रसायनहरूमा गुडुचीलाई पहिलो स्थानमा राखेको छ। त्यसमा भनेको छ - जून औषधिहरूले आयु बढाएर बृद्ध अवस्थालाई पर साँछन र जसले रोगहरूलाई नाश गर्दछन् तिनलाई रसायन द्रव्य भनिन्छ। जस्तै गुडुची, रुद्रावती, गुग्गु र हर्षो।

'भाव प्रकाश निघण्टु'ले विशेष गुणयुक्त औषधिहरूको समूहलाई 'गुडुच्यादि वर्ग' भन्ने नाम दिइएको छ र त्यसमा गुडुचीलाई स्पष्ट शब्दमा 'सोम' 'सोमवल्ली' भनेको छ। त्यतिमात्र होइन त्यहाँ गुडुचीको त्यस्ता विशेष गुणयुक्त नामहरू दिइएका छन्, जसले गुडुची उच्च कोटिको सोमलता हो भन्ने स्पष्ट पार्छन्। जस्तै :- गुडुची, अमृता, अमृतवल्लरी, जीवन्ती, विशल्या, रसायनी, व्यस्था, मधुपुणी आदि।

त्यसरी नै संस्कृतको प्रसिद्ध शब्दकोष -अमरकोषले दिएका गुडुचीका पर्यायवाची नामहरूमा 'सोम' र 'सोमवल्ली' को स्पष्ट उल्लेख गरेको छ। ती बाहेक गुडुचीका अरु जति नाम माथि उद्धृत गरिएका छन्। तिनले पनि सोमलताको गुणलाई नै व्यक्त गर्दछन्।

सुश्रुत संहिताले 'गरुडाहत' नामको सोम खैरो वर्णको, सर्पको काँचुली जस्तो र वृक्षको माथिल्लो भागमा भुण्डिएको हुन्छ भनेको छ। यस वर्णनले स्पष्ट रूपले लहरे गुर्जालाई संकेत गरेको छ। 'भाव प्रकाश' र अमर कोषले लहरे गुर्जालाई 'छिन्न' (छिनेका), छिन्नरुहा (जरा चूँडिएको) भन्ने नामका साथै 'अमृतवल्लरी' 'अमृता' नाम पनि दिएका छन्। भारतका अरु विभिन्न भाषामा पनि सोम र गुडुची समानार्थी शब्द भएको संकेत माथिका शब्दहरूसँग मिल्ने निम्न शब्दले दिन्छन्। गुडुचीलाई कर्णटक भाषामा गरुड

बेल, अमृत बल्लरी, अमर दवल्ली, तमिलमा अमृतवल्ली गोवा भाषामा अमृतबेल, मराठीमा गरुडबेल भनिन्छ।

आयुर्वेदका ग्रन्थहरूले गुडुची (गुर्जा)का निम्न गुणहरू बताएका छन्। १) रसायन, उष्णवीर्य, बलकारक, अग्निदीपक, त्रिदोष, आऊँ, प्रमेह, पाण्डू, कमलपित्त कुष्ठ, ज्वर आदि नाश गर्ने। २) सबैखाले ज्वरनाशक, अग्निदीपक, अरुचि, वमन तिर्खा र दाह नाश गर्ने। ३) गुडुची, बाल्मी (घोडटाप्रे) जेठीमधु र शंखपुष्पीको योगले आयु, बल, वर्ण र पाचक अग्नि बढाउँछ। उन्माद, अपस्मार (मिर्गी), सन्निपातज्वर (टाइफाइड) प्रलाप, बुद्धिविकार, मुर्छा, आदिमा उत्तम रसायन छ।

रासायनिक संगठनका हिसाबले गुडुचीको लहराको बोकामा-गिलोइन, ग्लूकोसाइड, गिलोइनिन र गिलोस्टेराल हुन्छन्।

आधुनिक अनुसन्धानहरूले गुडुचीमा रोगप्रतिरोधक सडेको घाउ ठीक गर्ने, जीर्ण विषमज्वर, कलेजोको खराबी, भिरंगी, रगतको विकार, जीर्ण आमवात ठीक गर्ने, ज्वर पछिका कमजोरी हटाउने र पौष्टिक गुण भएको पत्ता लगाएका छन्। गुडुचीको सत्व (चिनीले ज्वर, फियो बढेको, मूत्राशय सुनिएको, आउँ रगतमासी, अम्लपित्त, मूत्र विकार र शुक्रक्षय आदि रोग ठीक गर्छ।

यो सम्पूर्ण विवरणबाट के निचोड निस्कन्छ भने अनेकौं खालका सोमलताहरू मध्ये गुडुची सबैभन्दा उच्चकोटीको सोम हो। यसमा अरु खाले केही सोमलता र उच्चकोटिका रसायन द्रव्यहरू मिलाएर सही प्रयोग गर्न सकेमा ठूल-ठूला रोग हटाउने, यौवनलाई धेरै समय टिकाउने आयु बढाउने र स्वस्थ, मेधावी, स्मृति शक्तियुक्त बनाउने आदि काम गर्छ।

सामाप्त

आइतवा: पतिकं ल्वःकंह्वाःगु
नेपालभाषाया ज्वज्वलपा वाःपौ
ब्बनादिसँ ब्वंकादिसँ
च्वसू, समाचारनिसँ चिनाखँ व
विज्ञापननिया नितिं नं स्वापू
तयादिसँ
ज्याकू:
निखासी त्वाः किपू नपा-३
फोन ल्याः ४३३३००७,
९८४१४०१०७७

नेपाल मानव अधिकार संगठन कीर्तिपुर शाखाको सूचना

नेपाल मानव अधिकार संगठन कीर्तिपुर शाखाका कार्य समिति पदाधिकारिहरूको कार्यकाल विधान अनुसार समाप्त भइ नयाँ कार्य समिति गठन गर्नुपर्ने भएको र अन्य विविध कुरामा समेत छलफल गर्नुपर्ने भएकोले माघ मसान्त सम्म सम्पूर्ण साधारण सदस्य एवं यस संस्थाप्रति आस्था हुने सम्पूर्ण महानुभावहरू सक्रिय सदस्यज्यूहरूमा सदस्यता भएर र पहिला सदस्य भएका सम्पूर्ण सदस्यहरूले सदस्यता नविकरण गर्नुहुन हार्दिक अनुरोध गर्दछौं। पुनश्च मिति २०७२ फागुन ८ गते साधारणसभा हुने भएकोले यसैलाई सूचना मानी सदस्यता नविकरणका साथै निम्न स्थान र समयमा साधारण सभामा उपस्थिति भै दिनुहुन समेत अनुरोध गर्दछौं।

सम्पर्क गर्ने व्यक्ति र स्थान

वच्चुराम दाहाल शर्मा ९८४९२८०३४८

शोभा महर्जन शाक्य ९८०३५३९१६५

चन्द्रसूर्य फार्मिसि प्रा. लि. नयाँ बजार पांगा दोवाटो, कीर्तिपुर

स्थान : कृष्ण क्याटरिड, नयाँबजार, कीर्तिपुर १७

समय: विहान १० बजेदेखि २ बजे सम्म

नेपाल मानव अधिकार संगठन
कीर्तिपुर शाखा

Contact no.
014330880, 9851087730, 9851067893, 9849021274, 9841552349

जनाधार सामुदायिक क्याम्पस पांगा, कीर्तिपुर-१२

STUDY BBS at JC Campus Panga

Features of JC Campus:

- Completely peaceful environment
- Special teaching classroom Audio-visual lab with Multi media, projector
- A huge playground including basket ball court, football ground, volleyball court, Net Ball, badminton court, table tennis.
- Qualified and dedicated teachers
- Co curricular and extra Curricular Activities
- Laptop lab with free wai-fai
- Well equipped library
- Hygenic canteen
- Well furnished classrooms
- Language Lab

First come first preference with many more facilities.....

Admission
Open
BBS 1st Yr
क्याम्पस, पांगा
JC Campus
4330880/4331982

स्वर्गिय शुकुराम दाइया स्वस्थानी बाखं

नेपालभाषाया नाटक साहित्य, संगित ख्य: व थीथी समाजिक सेवाय मन क्वसायका समाज सेवा याना २०६२ साल मंसिर महिनाय ८० दैय दिवंगत जुयादीमह पाँगा भुजिन्द त्वा:या शुकुराम महर्जनं थीथी सफूत वना: नेवा:तसें थुइक मांभाय नेपालभाषां च्यादीगु माघ लच्छि बाखं कनीगु श्री स्वस्थानी बाखंया सफूया छुं छुं व: थन न्यव्यव्य त्यनागु जुल । थुकी छुं भिंके मा:सा सुभावा विद्यादित इनाप यानाचवना (संपादक)

परमेश्वरीया धलं दनेगु सम्पूर्ण विधि कना थ्व धलं दनाया प्रभाव छंगु जीवनभरया सम्पूर्ण पाप नास जुया: फुक्क दु:ख नास जुया: सुख जुइ इच्छा सिद्धि जुइ धया: अपसरामयजुपिं स्वर्ग वन । अनं लिपा

(थगुने श्रीस्वस्थानी परमेश्वरी व्रतकथाया नीन्हयगुगु अध्याय वना दिल आ: कथहं वनादिसँ)

कुमारं आज्ञाजुया विज्यात- हे अगस्त्यमुनि ! अनं उप्रान्त कपिल ब्राम्हणं जा ज्वना: चन्द्रावतीया थासय वना: हे पापीनी ! छ महापापीनी हे जुयाचवन छंगु लागी थौं जिपिं सिनातुले जुइका भारी शर्म जुल । जुजुया लायकुली जगु खँ वृतान्त धया: जा न्ह्योने वांछवया विल । चन्द्रावती व जा खने मात्रं मफु मफु क्वा: जा नयेत तयार जुल । थ्व स्वया कपिल ब्राम्हणं धाल हे पापीनी ! थज:गु अवस्था खना जिमित अति करुणा वन । छन्त उपदेश वी ध्यान तया: न्यँ निरञ्जन निराकार श्री स्वस्थानी परमेश्वर ीया धलं दँ । अले वहे धलं दनाया प्रभावं छन्त याकनं उद्धार जुइ ब्रम्ह इत्यादि पाप याना: त:गु द:सां नास जुया: दिव्य देह जुया: सुखि जुइ धका: उपदेश विद्या थ:गु लँ लिना छेंय वने धका: वन । चन्द्रावती ठिक धाल ख: धका: मनय तया: खा:सिले धका: घ्वास्या घ्वास्या याना: विस्तारं विस्तारं फुफुथें तितिं चुया थाय थासय ल्हातं व:कया शालीनदी खुसि वना: ल:काय त्यन शालीनदी खुसि तुरुन्त सुनावन । थ्व स्वया चन्द्रावती नानां तर ह नं विलाप याना: मिखां ख्ववि धरधर हायेका: लिहाँ वया: खा: मस्युसेसां नये धका: जा ल्हातय काल तर व जा नौ जुयाविल नौ जूसां नये धका: म्हुतुइ यंबलय फय वया: पुइक: यन । अले चन्द्रावती सिग्वरतुले थें बँय गव:तुला: मुछां जुया: अत्यन्त दु:ख कष्ट ननं न्यादँतक वहे शाली नदीया खुसि सिथय च्वना: फवना: फवना: हनाचवन । छन्हुया दिनय चेष्टा वया: मनं धाल जिं गपायधंगु अपराध यात जि विना अपराधं थज:गु गति अवश्य जुइमखु धका: नाना तरह नं कल्पना याना: थ:गु दु:ख स्वस्वं मिखां ख्ववि वयेका: ख्वयाचवन । वहे दिनय पौष शुक्ल पुन्ही जुया: श्री स्वस्थानी परमेश्वर ीया धलं दनेत स्वर्गय च्वपिं अपसरत शालीनदी खुसि वया: म्व:ल्हुया श्री सुर्ज नारायणयात अर्घाविया वहे खुसि च्वंगु फियागु

शिवलिंग दयका श्री महादेव पूजा यानाचवन । चन्द्रावतीं खना: अपसरत धलं दनाच्वंगु थासय वना: विन्तियात छि मयजुपिं सु ख: देवकन्या ला अथवा मनुष्य कन्या ला ? जि पापीनीया थज:गु अवस्था स्वया भच्चा करुणा तया: विज्याउँ । जि गनं चा:हिला प्वा: छग: जायेकेगु शामर्थ मदु । थ्वहे शरीरं दँ दँ विते यायेधुन सी नं मफु म्वाय नं मफु ज्युसा मयजुपिं जित: नयेगु निग:चा फवने जि पापी उद्धार जुइगु छुं उपाय द:सा कना विज्याउँ धका: मिखा निगलं ख्ववि स्व: स्व: वयेका: ख्वगु खना अपसरापितं मायावना: धाल हे पापीनी ! जिपिं स्वर्गय इन्द्र महार जया अपसरा ख: थौं पौष शुक्ल पुन्ही जुया: श्री स्वस्थानी पर मेश्वरीया धलं दनेगु निमित्त थ्व शालीनदी तीर्थय म्व:ल्हु वयागु छंगु अवस्था खना जिमित अति करुणा वन । आ: छुं नं थ्व हे धलं दँ वसपोलया कृपा छंगु सम्पूर्ण पाप नास जुया: याकनं छ उद्धार जुइ धका: अपसरापिं वचन न्यना: चन्द्रावतीया मनं मनं धाल । जि ज्ञान सीकं सीकं मेगु छुं पाप यानागु मदु । उबलय डोलेतयसं श्री स्वस्थानी परमेश्वरीया प्रशाद धका: लल्हाना ब्यबलय कुबुद्धिया प्रभाव अहंकार याना: कूकू थला: थुथु याना: तितिं न्हया छवया ख: । वहे पापं याना: थौं थ्व अवस्था जगु धिक्कार जिगु वुद्धि धका: पछुताउ जुया: हानं लिपा कपिल ब्राम्हणं नं थ्वहे धलं दं धका: उपदेश ब्यूगु ख: अपसरा मयजुपिंसं नं वहे खँ धालधा:सा श्री स्वस्थानी परमेश्वरी त:धंम इश्वरी जुयाचवन । मनुष्येपिं थ:गुहे अहंकारं नास जुइगु खनी । आ: जि नं वसपोलयागु धलं दने धका: निश्चय याना: अपसर पिंके विन्तियात । हे अपसरा मयजुपिं ! श्री स्वस्थानी पर मेश्वरीया धलं दनेगु विधि विधान छुं ख: छुछु यायेमा ? कृपया व फुक्क आज्ञा जुया: विज्याउँ धका: चन्द्रावतीं न्यसँलि अपसर पिंसं धाल हे पापीनी ! छगु चित्त याना: न्यँ धका: श्री स्वस्थानी

चन्द्रावतीं अपसरापिनीगु उपदेश अनुसार शालीनदी खुसि म्व:ल्हुया इश्वरीयात मनय लुमंका: छगु चित्त याना: न्हियान्हथं सन्ध्याकाइलय श्री महादेवयात मानसिक पूजा याना: श्री स्वस्थानी परमेश्वरीयात नुगलय तया: भक्ति यानाचवन । उखुनिसें सीदयक चन्द्रावतीया कुष्टीरोग न्हियान्हथं क्वलना: वया: न्हापाथें सरिर जुया आनन्द जुल । थ्व स्वया चन्द्रावती थ:थ:महं लयतायाचवन । लच्छियंक धलं दना माघ शुक्लया पुन्हीखुनु सम्पूर्ण सामान तयार याना: अपसरा मयजुपिं पियाचवन । अले अपसरा मयजुपिं नं श्री स्वस्थानी परमेश्वरीया धलं दनेत शाली नदी खुसि वगु चन्द्रावतीं खना अपसरा न्ह्योने वना: विन्तियात हे अपसरा मयजुपिं छिकपिनिगु उपदेश अनुसार पौषशुक्ल पुन्ही खुनुनिसें न्हिथं म्व:ल्हुया वसपोल श्री स्वस्थानी परमेश्वरी मनय तया: न्हियान्हथं सन्ध्याइलय श्री महादेव पूजा यानाचवन । आ: वसपोलयागु धलं दना: पूजायायेत जिंके सामान छुं मदु, छु यायेगु ? धका: न्यसँलि अपसरापिंसं धाल हे पापीनी ! छंके छुं मदुसा थ्व हे शाली नदी खुसिच्वंगु फि हया: मा:गु सामान दयकी । श्री स्वस्थानी परमेश्वर ीया प्रभाव फियागु सामान सिद्ध जुयावल । थ्व खना चन्द्रावती मनमनं हर्ष व आनन्द याना: धन्य धन्य श्री स्वस्थानी परमेश्वरी धका: लय लयताया अपसरापिं न्ह्योने वना: फियागु सामान सिद्ध जुयाव:गु खँ वृतान्त विन्तियात । चन्द्रावतीया थज:गु आश्चर्य खँ न्यन्यं । अले चन्द्रावतीया शर ीर दिव्य देह जुयाव:गु खना: खुसि जुया: धाल- हे सुन्दरी न्हापा जिमिसं छन्त पापीनी जक धायगु आर्वलि छंगु नां पुण्यवती जुल धका: थ:पिनि नाप नाप विधिपूर्वक पूजा याकाचवन । श्री स्वस्थानी परमेश्वरीया धलं दनाया प्रभावं चन्द्रावतीया सम्पूर्ण पाप नास जुया: न्हापा स्वया दोब्बर दिव्य देह जुयाव:गु खँ खं चन्द्रावतीया मनमनं अत्यन्त हर्ष जुया: धन्य श्री स्वस्थानी पर मेश्वरी धका: वारम्बार प्रणाम याना: ध्यान यानाचवन ।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म: ने.सं.१०४६ मार्ग चतुर्थी

निधन ने.सं.१९३६ पौष पञ्चमी

स्व. सुर्जमाया डंगोल

कीर्तिपुर कृषक समाजका भूतपूर्व अध्यक्ष श्री अशोक डंगोलका ममतामयी आमा सुर्जमाया डंगोलको ९९ वर्षको उमेरमा असामयिक निधन भएकोमा हामी अत्यन्त मर्माहत भएका छौं । दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

यस दु:खद घडीमा शोकशान्तपत्र परिवारप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

कीर्तिपुर कृषक समाज परिवार

पाँगा

साधारण सभाको सूचना

यस संस्थाको मिति २०७२/०७/१७ गते बसेको संचालक समितिको बैठकको निर्णय अनुसार यस संस्थाको सातौ साधारण सभा निम्नलिखित मिति समय र स्थानमा हुने भएकोले उपस्थितिको लागि सम्पूर्ण शेरधनीहरुलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

कार्यक्रम :

मिति : २०७२/१०/१६

स्थान : चांगुनारायण, भक्तपुर

समय: विहान ८ बजे

नोट: सभास्थलमा जानको लागि बसको व्यवस्था गरि एको हुँदा विहान ६:३० बजे संस्थाको कार्यालयमा आउनु हुन सुचित गरिएको छ ।

आस्था बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

नयाँबजार, कीर्तिपुर-१७

शहीद स्मारक कलेज रजत जयन्ती मनाउदै

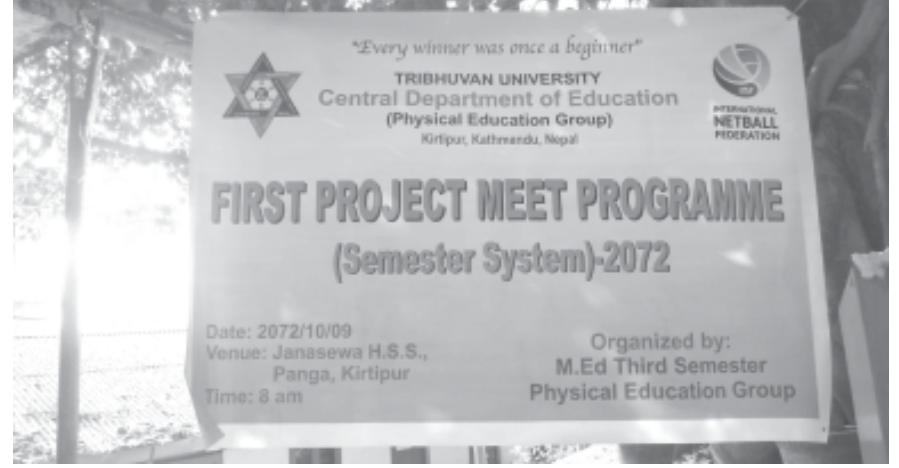
शहीदहरूको सम्झनामा २०४७ साल माघ १५ गते कीर्तिपुरमा स्थापना भएको कीर्तिपुर क्षेत्रको पहिलो सामुदायिक कलेज शहीद स्मारक कलेज रजत जयन्ती मनाउदैछ।

यहि माघ १६ गते शनिवार २५ औं वार्षिक उत्सव (रजत जयन्ती) समारोहको आयोजना गर्न गइरहेको छ। प्रमुख अतिथि उपराष्ट्रपति नरबहादुर पुन रहनु हुने उक्त समारोहका लागि तयारीमा जुटेका छन्।

त्रिवि अडिटोरियम हलमा हुन लागेको उक्त कार्यक्रमको तयारीको क्रममा विभिन्न आयोजनाहरू गरिरहेको छ। खेलकुड सप्ताह मनाउने क्रममा फुटबल, भलिबल, क्रिकेट, बास्केटबल, टिटि, ब्याडमिण्टन, चेस र दोड गरि आठवटा खेलहरूको आयोजना गरिरहेका छन्। उक्त खेलकुडमा विजयी खेलाडीहरूलाई रजत जयन्ती समारोहमा पदक, मेडल तथा प्रमाणपत्र वितर गरिने भएको छ।

त्यस्तै माघ १५ गते कलेज प्राङ्गणमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कीर्तिपुर उपशाखासंगको सहकार्यमा र स्टावर हस्पिटल बख्लुको सहयोगमा रक्तदान तथा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्न गइरहेको छ। उक्त स्वास्थ्य शिविरमा निःशुल्क औषधी वितरण हुने कुरा क्याम्पस प्रमुख मिलनमान महर्जनले बताउनु भयो।

जनसेवामा नेट बलको प्रशिक्षण

बास्केट बलमा जस्तै पोलमा रहेको बास्केटमा बल छिराएर खेल्ने खेल नै नेट बल खेल हो। बास्केटमा बल छिराएर खेल्ने खेल भएतापनि बास्केट बल खेल होइन। यसलाई नेट बल भनिन्छ। यसमा सात जना खेलाडीहरू हुन्छन्। यसमा शरीर छोएर बल खोस्न पाइँदैन। यस्तै बास्केट बल खेलभन्दा भिन्नै किसिमको खेल हो।

त्रिवि शारीरिक शिक्षा समूह (तेस्रो समेष्टर) का विद्यार्थीहरूको पहिलो प्रोजेक्ट अन्तर्गत पाँगास्थित जनसेवा उच्च मा.वि.का कक्षा ७ र ८का छात्राहरूलाई नेटबल प्रशिक्षण दिइएको हो। प्रशिक्षण समाप्त पछि गत माघ ९ गते शनिवार जनसेवाका ४ वटा हाउसहरूको बीचमा प्रतियोगितात्मक खेल खेलाइएको थियो। उक्त प्रतियोगिता पछि भएको कार्यक्रममा नेपाल नेटबल संघका अध्यक्ष वीर वहादुर तामाङ प्रमुख अतिथि एवं प्रा.डा. हुमवहादुर वरुवाल विशेष अतिथिको अन्य अतिथिहरूमा विषय शिक्षक प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जन, प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जन, ई दुर्कमान महर्जन, कोअर्डिनेटर देवराज महर्जन हुनुहुन्थ्यो।

विजयी खेलाडीहरूलाई ट्रफी, पदक र प्रमाण पत्र प्रमुख अतिथी तथा विशेष अतिथिले प्रदान गरि एको थियो।

कीर्तिपुरका साथ साथै राष्ट्रिय समाचार सहितको प्रत्येक बुधवार

विशेष अंक कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक तपाईंको घर घरमा

kirtipur_sandesh@live.com

<http://kirtipursandesh.blogspot.com>

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म:
वि.सं.२०१३/
१०/१५

स्व. भुनु कार्की

निधन:
वि.सं.२०७२/
०९/२९

यस संस्थाका संस्थापक अध्यक्ष श्री चञ्चल कार्की, दाइ श्याम कार्की र भाइ प्रदीप कार्कीका ममतामयी आमा **भुनु कार्की**को असामयीक स्वर्गारोहण भएकोमा गहिरो दुःख प्रकट गर्दै दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा इश्वरले धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

न्हूगु पला:

धुसि, पाँगा

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म:
वि.सं.१९८४/
०९/०८

स्व. देवलक्ष्मी महर्जन

निधन:
वि.सं.२०७२/
१०/०२

मंगल उच्च माविका शिक्षक दिलिपकुमार महर्जनको हजुर आमा देवलक्ष्मी महर्जनको यहि माघ २ गते असामयीक स्वर्गारोहण भएकोमा गहिरो दुःख प्रकट गर्दै दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा इश्वरले धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

मंगल उच्च मावि

नयाँबजार, कीर्तिपुर

तथ्याङ्क आफै बोल्छ जारी भएको नयाँ संविधान कस्कालागी ?

तालिका १: प्रदेश र प्रमुख जातजाति

प्रदेश	पहिलो जाति	दोश्रो जाति	तेश्रो जाति	चौथो जाति
१	खस आर्य (२८%)	तराई जनजाति (१२%)	राई (११%)	लिम्बु (८%)
२	मधेसी हिन्दु जात (५२%)	मधेसी दलित (१६%)	मुसलमान (१२%)	तराई जनजाति (८%)
३	खस आर्य (३७%)	तामाङ (२०%)	नेवार (१७%)	पहाडी दलित (५%)
४	खस आर्य (४२%)	मगर (१७%)	पहाडी दलित (१७%)	गुरुङ (११%)
५	खस आर्य (३०%)	मगर (१६%)	थारु (१५%)	पहाडी दलित (१०%)
६	खस आर्य (६२%)	पहाडी दलित (२३%)	मगर (११%)	अन्य (४%)
७	खस आर्य (६०%)	थारु (१७%)	पहाडी दलित (१३%)	अन्य (१०%)

संविधानसभाबाट जारी भएको संविधान नेपालका सबै जाती र समुदायको लागि भनी सरकारमा प्रतिनिधित्व गरेका र राजनीतिक पार्टीहरुदखि प्रमुख प्रतिपक्ष दलका नेताहरुले समेत सार्वजनिक रुपमा बोल्दै आए छन तर ७ वटा प्रदेश मध्य कुन प्रदेशमा कुन जाती समुदायको अब वर्चस्व हुनेछ भन्ने कुरा तथ्याङ्कले स्पष्ट भएको छ ।

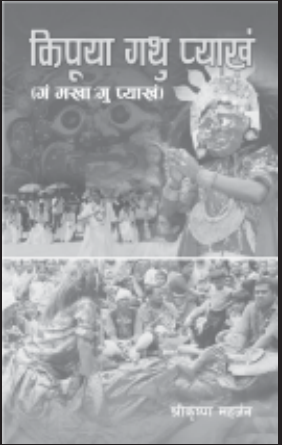
पत्रकार श्रीकृष्ण महर्जनया प्यंगु सफू

किपूया गथु प्याखं (गं मखा:गु प्याखं)

सफू बजारय् पिदने धुंकूगु दु थ:गु

प्रति सुरक्षित यानादिसँ

मू सच्छि तका जक (१००/-)

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म:

वि.सं. २०१३ जेठ

२० गते शनिवार

स्व. तीर्थराम महर्जन

निधन:

वि.सं. २०७२ पुष

२५ गते शनिवार

हाम्रा आत्मिय मित्र श्री त्रिचन्द्र सिंह तथा भाइहरु निरोज सिंह र फिरोज सिंहका पुजनीय पिता **तीर्थराम महर्जन**को २०७२ पुष २५ गते शनिवारका दिन असामयीक स्वर्गारोहण भएकोमा गहिरो दु:ख प्रकट गर्दै दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दु:खद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा इश्वरले धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्नेहरु

दिनेश महर्जन

लोकलाल महर्जन

निलकण्ठ महर्जन

हरेराम महर्जन

विष्णु महर्जन

प्रदिप महर्जन

दशरथ महर्जन

रवि तण्डुकार

सुविन गोपाल प्रधान

श्रीराम महर्जन

अजय महर्जन

बुद्धराम महर्जन

महेशराम महर्जन

निर्वाण कामना

जन्म: ने.सं.१०४६ मार्ग चतुर्थी

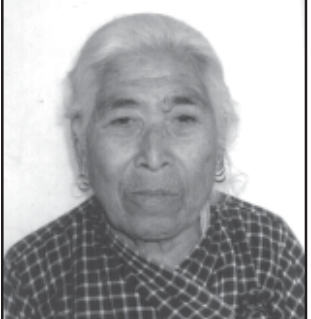

निधन: ने.सं.११३६ पौष पञ्चमी

स्व. सुर्जमाया डंगोल

Megatech Trading (Pvt) Ltd परिवार
या संस्थापक दुज: पाँगा दथलटोलया भाजु अशोक
डंगोलया मां **सुर्जमाया डंगोल**
ने.सं.११३६ पौष पञ्चमी खुन्हु मदुगुलिं मदुम्ह
वय्क:या निर्वाण कामना यासैं दु:खंक:पिं सकल
छैंज:पिंसं मन चिइ फयेमा धका: बिचा: हायेका
चवना ।

**Megatech Trading (Pvt)
Ltd** परिवार
टाउन प्लानिंग चोक, नयाँबजार, कीर्तिपुर-१७

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म: ने.सं.१०४६ मार्ग चतुर्थी

निधन: ने.सं.११३६ पौष पञ्चमी

स्व. सुर्जमाया डंगोल

यस संस्थाका शेयर सदस्य सुश्री रचना डंगोल र अंशु
डंगोलका हजुर आमा तथा शेयर सदस्य श्रीमती पुनमाया
डंगोलज्यूका सासु आमा **सुर्जमाया डंगोल**को
९१ वर्षको उमेरमा असामयिक निधन भएकोमा हामी अत्यन्त
मर्माहत भएका छौं ।
यस दु:खद घडीमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना
गर्दै शोकशान्तपत परिवारप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

**पाँगा बहुउदेशीय सहकारी
संस्था लि.**
ढोकासी, पाँगा, कीर्तिपुर-९

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म: वि.सं. २०१३/
१०/१५

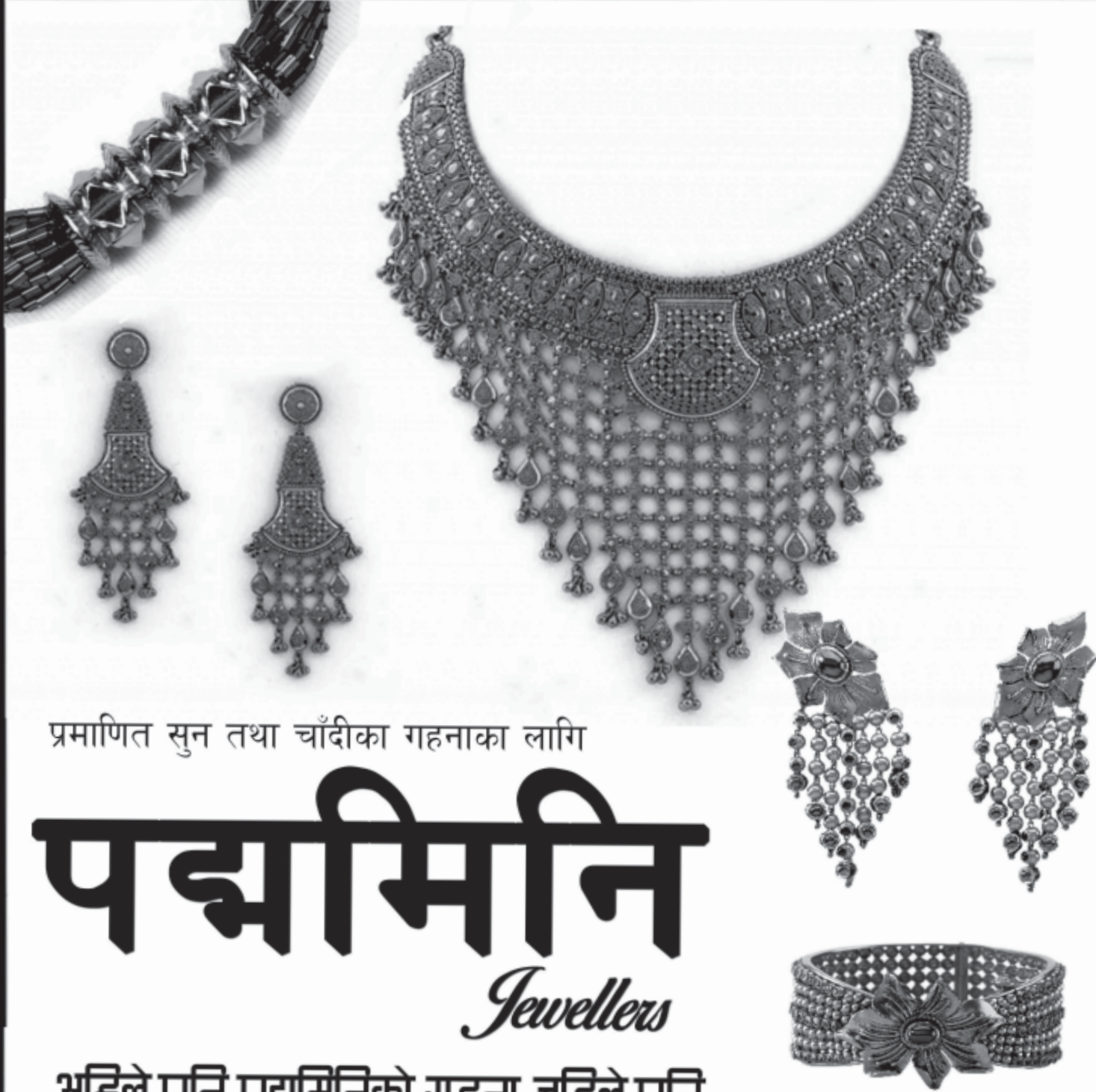
निधन: वि.सं. २०७२
/०९/२९

स्व. भुनु कार्की

यस संस्थाका संस्थापक शेयर सदस्य श्री चञ्चल कार्कीका ममतामयी आमा **भुनु कार्की**को असामयिक स्वर्गारोहण
भएकोमा गहिरो दु:ख प्रकट गर्दै दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै उहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण
गर्दछौं । साथै यस दु:खद घडीमा शोक सन्तपत परिवारजनमा इश्वरले धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन भन्ने
कामना सहित हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

परिवर्तनकारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. परिवार
नयाँबजार, कीर्तिपुर-१७ फोन नं.०१४३३३७९३

प्रमाणित सुन तथा चाँदीका गहनाका लागि

पद्ममिनि

Jewellers

अहिले पनि पद्ममिनिको गहना जहिले पनि

सुन भनेको विश्वास हो

२४ क्यारेट भनेर किने पछि

२४ क्यारेट नै हुनुपर्छ

सुनका गहना, आकर्षक
डिजाईन र भरपर्दो हुनुपर्छ

स्थान : त:ग वपी, नगाउँ ढोबाटो, कीर्तिपुर-१७

सम्पर्क : ९८०२०१३७८०